

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

53-1

BRNO 2012

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 53
Volume 53

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Prusiek, lok. 25. Hrob č. 22, zlato (viz obr. 6. na str. 78)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2012
Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

PROSTĚJOV (K. Ú. VRAHOVICE, OKR. PROSTĚJOV)
 „Trávníky“. Kultura s LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Dosud neznámé sídliště kultury s lineární keramikou bylo objeveno při budování pátevní komunikace v poloze „Trávníky“ na katastru Vrahovic, které jsou místní částí Prostějova. Získaná keramika má charakter nejstarší LnK. Podle chronologického členění moravské LnK, předloženého Z. Čizmářem (Čizmář 1998), se jedná o její nejstarší na Moravě doloženou fázi. Význam osídlení v poloze „Trávníky“ nabývá na významu v souvislosti s rozsáhlým sídlištěm téže kultury v poloze „Kralický háj“ na katastru Kralic na Hané, vzdáleným cca 1 km směrem k jihu, jehož počátky spadají, dle dosavadních nálezů, až do následující fáze (LnK Ib). Díky aktuálnímu výzkumu se tak podařilo doložit kontinuitu osídlení prostoru v bezprostřední blízkosti soutoku říček Hloučely a Romže po celou dobu trvání kultury s lineární keramikou.

Miroslav Šmíd

Literatura

Čizmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě, *Acta Musei Moraviae, sci. soc.* 83, 105–139.

Resumé

Prostějov (Kat. Vrahovice, Bez. Prostějov). Flur „Trávníky“. Neolithikum-ältere Linearbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung. Bei der Rettungsgrabung in Flur „Trávníky“ wurden 6 Siedlungsgruben mit die ältere Linearbandkeramik abgedeckt.

ROUCHOVANY (OKR. TŘEBÍČ)

P.č. 1292/4, 417. Neolit. VK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum byl vyvolán úpravou křižovatky silnic II/399 a II/396 v intravilánu obce Rouchovany a byl prováděn v podzimních měsících roku 2011. Místo nálezů má souřadnice X: 1170516.75, Y: 636000.58, X: 1170518.39, Y: 635999.43.

Výzkumem byl dokumentován jeden zahloubený objekt s vypíchanou keramikou. Mimo charakteristickou keramiku zdobenou pásy vpichů a výčnělky na výduti nádob obsahoval objekt také kolekci štípaných kamenných artefaktů – jádra, čepele, úštěpy a nástroje. Jako surovina k výrobě byl použit rohovec typu Krumlovský les. Z lokality bylo získáno absolutní datum 6000 ± 50 BP.

Ladislav Kaiser

Resumé

Rouchovany (Kat. Rouchovany, Bez. Třebíč), Parzelle Nr. 1292/4, 417. Neolithic. Siedlung. Rettungsgrabung.

STŘELICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Prostřední trať“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum při rozšiřování zástavby přímo navázal na plochu zkoumanou v roce 2005 (Přichystal 2006). V odkryté ploše bylo v říjnu a listopadu prozkoumáno 20 běžných sídlištních objektů kultury s moravskou malovanou keramikou, z nichž pochází poměrně početná kolekce artefaktů včetně větších částí nádob s dochovanou malbou, početné štípané industrie a několika zlomků plastik.

David Parma

Literatura

Přichystal, M. 2006: Střelice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 47, 114.

Resumé

Střelice (Bez. Brno-venkov). MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

ÚSOV (K. Ú. ÚSOV-MĚSTO, OKR. ŠUMPERK)

„Pančava“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Především v průběhu měsíců srpna a září došlo k záchrannému archeologickému výzkumu v úsovské čtvrti Pančava. Místní část Pančava se nachází na jihozápadním okraji městečka a je tvořena ulicemi Pančava, Sadová a Zahradní. Geomorfologicky se jedná o nepatrný, k J až JJV orientovaný svah v rozmezí nadmořských výšek 274 – 280 m vymezený od J a V tokem Doubravky. Podlážím je zde spraš a sprašové hlíny, které jsou pokryté hnědozemí. Během druhé poloviny roku 2011 bylo v souvislosti s budováním kanalizace a domovních přípojek v části Pančava dokumentováno 124 objektů.

Při hloubení výkopů kanalizace bylo zjištěno rozsáhlé sídliště kultury s lineární keramikou, kterému náleží většina z výše uvedeného počtu objektů. Asfaltový povrch komunikací, jimiž byly práce vedeny, stejně jako jejich rychlý postup umožnily pouze dokumentaci a vzorkování objektů ve výkopech. I když se jednalo jen o liniové řezy, odhalily variabilitu sídlištních objektů LnK – kulové jamky, mělké a zásobní jámy a rozměrné objekty (hliníky?). Nejpočetněji je mezi nálezy zastoupena keramika. Tu lze rozdělit na dvě skupiny - hrubě vypracované střepy s příměsí tuhy původně z větších nádob a jemně plavené výrobky s rytou výzdobou. Keramickým tvarům dominuje kulovitá nádoba s nízkým mírně prohnutým hrdlem. Mezi výzdobnými prvky vyniká notová značka umístěná mimo linii a linie přesekávaná, které spojujeme s pozdním vývojem v rámci LnK (šárecký stupeň). Mimo četných tuhových střepů se vyskytly i nádoby s tuhovaným povrchem. Hospodářský život osady dokresluje nálezy kamenné štípané i broušené industrie (sekery, korytovitý klín, zrnotěrka), naopak takřka schází kosti.

Poněkud lepší poznatky o hustotě osídlení byly získány během výzkumu při stavbě rodinného domu v ulici

Pančava. Zde bylo v základových pasech zkoumáno 19 objektů. Objevily se zde zásobní jámy (obj. č. 16), hluboké žlaby (č. 1/2 a 14), okrajové části rozlehlejších objektů (č. 10), mělké jámy (č. 4–8, 15), kúlové jamky (č. 3, 9, 11, 17–20). Keramická produkce se shoduje s výše popsanými nálezy.

Objekty zjištěné pod místní částí Pančava vymezují plochu 4 ha. Osídlení LnK sahá od bezprostředního dotyku současného regulovaného potoka Doubravky výše po svahu až zhruba k vrstevnici 278 m n. m. Objevené sídliště doplňuje poznatky o neolitických lokalitách v údolí potoka Doubravky a v širším pojetí také Mohelnicka (Nekvasil 1963, 11–12).

Miroslav Daňhel

Literatura

Nekvasil, J. 1963: *Pravěk Mohelnicka*. Mohelnice, 11–12.

Resumé

Úsov (Bez. Šumperk). „Pančava“. Bei Rettungsgrabung war eine grosse Siedlung (etwa 120 Objekte, mehr als 4 Hektare) der späte LBK dokumentiert.

VELATICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Velatický Široký“. Neolit. Lnk. Sídliště. Záchran-
ný výzkum.

RD M. Janová, p. č. 1164/2, 1164/3 a 1167/4 (GPS: 49°12'5.78"S, 16°44'58.97"V).

Při hloubení základových pasů pro rodinný domek byly porušeny sídlištní jámy. Z okolních hromad a výplní jam byla získána keramika z období starého neolitu.

RD P. Drozd, p. č. 2024/9 a 2024/1 (GPS: 49°12'4.01"S, 16°44'58.21"V).

Během výkopů v základech pro rodinný domek byly zachyceny výplně zahloubených objektů, z nichž některé poskytly keramiku, mazanici a BI z období starého neolitu.

RD F. Horáková, p. č. 2025/6, 2025/7 a 2028/2 (GPS: 49°12'2.34"S, 16°44'57.51"V).

V základových pasech pro budoucí rodinný dům bylo zachyceno 7 objektů ze starého neolitu s početnými zlomky keramiky kultury s Lnk. Bohatší kolekce keramiky byla získána také z okolních hromad a deponie ornice.

Petr Kos

Resumé

Velatice (Bez. Brno-venkov). „Velatický Široký“. Linsenbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung.

ZÁSTŘIZLY (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Záviška“. MMK. Sídliště. Záchran-
ný výzkum. Sběr.

Během postupujícího výzkumu při rozsáhlé záchranné akci v rámci stavby Lokálního biocentra Záviška bylo

zjištěno, že zkoumaná lokalita nebyla osídlena pouze v době laténské a v období raného až vrcholného středověku (viz kapitoly Doba železná a Středověk a novověk), ale i v dobách starších. Za nejstarší možné doklady antropogenní aktivity můžeme na lokalitě považovat náhodné nálezy několika keramických střepů a kamenné broušené sekerky náležící pravděpodobně kultuře s moravskou malovanou keramikou, které byly učiněny soustavným sběrem prováděným v průběhu celého výzkumu. Tyto neolitické nálezy se koncentrovaly zejména na levém břehu potoka Prusinovky na návrší ve východní části zkoumaného prostoru. Vzhledem k rozsáhlé ploše a trvání stavební činnosti bude výzkum pokračovat i v roce 2012.

Marek Lečbych

Resumé

Zástřizly (Kroměříž Dist.). A collection of a few ceramic sherds (MPW) was gathered during a rescue excavation by a surface survey.

ZLÍN (K. Ú. MALENOVICE, OKR. ZLÍN).

„Mezicestí“. LnK. Sídliště/kulturní vrstva. Záchran-
ný výzkum.

Stavba byla realizována na ploše parkoviště u obchodního komplexu CENTRO, při jehož budování v roce 2003 již probíhal archeologický dohled a výzkum. Tehdy však byla provedena pouze skrývka ornice a jelikož se v místě nacházela silná kulturní vrstva (60–110 cm), bylo provedeno několik sondáží, při kterých bylo zjištěno, že pravěké zahloubené situace jsou zapuštěny do této vrstvy a nejsou (až na výjimky obsahující větší koncentrace artefaktů) vůči ní barevně odlišitelné. Protože stavba parkoviště nevyžadovala hlubší zásahy do terénu, byly tehdy archeologické situace pod vrstvou ve své většině ponechány.

V prostoru nově budované přístavby nazvané CENTRO IV neprobíhala skrývka nadložních vrstev (plochu výzkumu lze vymezit na ZM ČR 1:10 000 25-31-24 koordináty 249/102, 257/103, 257/94 a 252/93 od Z/J s.č.). Vznikající budova byla postavena na betonových sloupech (pilotech), pro které bylo v prostoru stavby vyhloubeno více než 50 základových patek, jejichž hloubka dosahovala místy více než 2 m. Na vzniklých profilech byla jasně patrná stávající stratigrafická situace. Na povrchu byla zjištěna navážková souvrství (povrch parkoviště, podkladní vrstvy a dorovnávk), jejichž mocnost dosahovala místy až 1,1 m. Pod těmito vrstvami byla zřetelná výše zmíněná neporušená kulturní vrstva. Následovalo geologické podloží okrového odstínu, do kterého byly zapuštěny objekty projevující se převážně tmavě hnědošedou barvou.

Výzkum spočíval v dokumentaci a vzorkování profilů jednotlivých patek, ve kterých byly zjištěny archeologické situace. V některých případech (tam kde to bylo možné) byly objekty zkoumány pod úroveň vyhloubené patky, případně mimo její půdorys dobírány. Ve dvou případech byly dokonce zachyceny sondáže prováděné na